

במשעולי עבר יהודי

מחקרים וזיכרונות

לכבודו של ד"ר צבי גסטוירט
ראש מכללת אפרתה

תשס"ו - 2006

עורכים: ציון עוקשי, סיגלית רוזמרין, ישראל רוזנסון

הוצאת מכללת אפרתה, רח' בן יפונה 17, ירושלים

תוכן העניינים

7	דברי פתיחה
9	ההיסטוריה של צבי

מבט מן המקרא

19	ציון עוקשי	מזמורים 'היסטוריים' בתהלים
----	------------	----------------------------

התבוננות חז"ל בעבר

65	עודד ישראלי	'היינו כחולמים' - השיבה הלא מאוחרת של חוני
81	מנחם כ"ץ	גלות ותודעת הגלות של עם ישראל
	יעל מאלי	שאלות על משמעותה של הגלות - עיון בדרשה
89		באיכה רבה
115	יהודה נאמן	גישות חינוכיות במשנתם של רב ורב שמואל בר שילת
	יצחק רוזנברגר	הדים לשינויים היסטוריים בפרשנות ההלכתית
127		בנושא החיוב בתרומה
143	רנון קצוף	נוצרים חדשים וחברות ישנה

מבט דרך עיניהם של פרשנים וחכמי ימי הביניים

157	רות וולפיש	סיפורי נסים בפרשנות ימי הביניים
173	גבריאל ח' כהן	דילמות מוסריות בתורה בפרשנות היהודית לדורותיה
	אראלה ידגר	יחסה של נחמה ליבוביץ לפיתוח הציביליזציה -
183		בין המודרנה לציונות הדתית
	יעל יצחק	הכאת נשים בצרפת ובגרמניה בימי הביניים -
205		התופעה והשתקפותה בספרות השו"ת של התקופה

מבטים על היהדות, הציוניות והישראליות בדורות האחרונים

225	עפרה מייטליס	תורה, השכלה וחינוך במשנתו של הרב יחיאל מיכל פינס
	אהרן ארנד	לתולדות הנחת אבן פינה בבתי כנסת -
253		בית הכנסת הגדול באודסה
	הדסה שטיינר	הוראת הטבע והוראת המדעים -
269		מחינוך לאהבת הארץ לחינוך למדע וטכנולוגיה

עריכה לשונית

ד"ר סיגלית רוזמרין, ד"ר ציון עוקשי

הפקה

מיכל נדב

מזכירות המערכת

רבקה ווילף

סדר ועימוד

דפוס יוניגרף בע"מ

חסת"ב 965-7234-03-4

©

כל הזכויות שמורות למכללה האקדמית לחינוך - אפרתה
הוצאת מכללת אפרתה, רח' בן יפונה 17
ת"ד 10263 ירושלים 91102
טל' 02-6717745 פקס' 02-6738660

287	הפסיפס של העלייה השנייה התפתחותו של המחול העממי בארץ ישראל	מרגלית שילה רות גרינברג
297	ומפעלה של רבקה שטורמן	
321	הציונות במשנתו של הרב יעקב משה חרל"פ 'והמלך נפל על חרבו' -	יעקב הדני רחל עופר
335	השינויים במושג הגבורה והשתקפותם בשירים על שאול	
367	הלל ישראל, יהודי וציוני להילולה במירון מסורות הלשון של עדות ישראל כראי לתולדות הלשון העברית	ישראל רוזנסון יהודית הנשקה
393	'כל ישראל ערבים זה בזה' - פעולות יהודי ארה"ב למען יהודי צפון אפריקה בתקופת השואה 'לצייר זה לחיות' - אמנות כתרפיה בתקופת	מיכל בן יעקב
401	השואה: מקרה טרזיאנשטט	מאירה פיין
433	על ההתייחסות אל גרמניה הנאצית כאל עמלק רשויות דז' באדר לעמנואל לעף - על ה'רמזים הדקים' למאורעות הגדולים	מרדכי מאיר ישראל רוזנסון
449	מקום וזיכרון - לדרכי עיצובו של הזיכרון הלאומי והפרטי בשכונת פסגת זאב	יוסי שפנייר
463	הרבט פאגני - אומן ויהודי באירופה במחצית השנייה של המאה העשרים	יוסף שרביט
489	מ'חג עצמאות המדינה' ל'יום העצמאות' - על תמורות בלשון הספרות העברית משנות השישים ואילך	סיגלית רוזמרין
509	מוטיבים לאומיים והיסטוריים בשני שירי ערש	לאה חובב
517		
533		

מבט חינוכי דידיקטי - ללמוד וללמד את העבר

545	החינוך היהודי לשם מה?	מיכאל רוזנק
559	מסעות נוער דתי לפולין - אתגרי ההווה לנוכח הזיכרון	חיים שלם
571	ללמוד את הצהרת כורש - הערה על ניתוח מקור היסטורי	עקיבא דורון

רשימת הכותבים

מרצה בחוג לתורה שבעל-פה, מכללת אפרתה ואוניברסיטת בר-אילן	ד"ר אהרן ארנד
מרצה לתנועה ולחינוך גופני, מכללת אפרתה	רות גרינברג
מרצה בחוג להיסטוריה, מכללת אפרתה	ד"ר מיכל בן יעקב
מרצה בחוג להיסטוריה, מכללת אפרתה	עקיבא דורון
ראש מכללת ליפשיץ	ד"ר יעקב הדני
ראש החוג ללשון עברית, מכללת אפרתה ומרצה באוניברסיטה העברית	ד"ר יהודית הנשקה
ראש החוג לתנ"ך, מכללת אפרתה	רות וולפיש
מרצה לספרות, מכללת אפרתה	ד"ר לאה חובב
מרצה בחוג לתנ"ך, מכללת אפרתה ומכללת ליפשיץ	אראלה ידגר
המרכז להוראת האגדה, מכללת אפרתה	יעל יצחק
רב המכללה, מכללת אפרתה	הרב ד"ר עודד ישראלי
המחלקה לתנ"ך, אוניברסיטת בר-אילן	ד"ר גבריאל ח' כהן
ראש המרכז להוראת האגדה וראש החוג לתורה שבעל-פה, מכללת אפרתה	ד"ר מנחם כ"ץ
מרצה ומרכזת המחלקה להשתלמויות, מכללת אפרתה	יעל מאלי
אוניברסיטת בר-אילן	ד"ר מרדכי מאיר
מרצה בחוג להיסטוריה, מרכזת תוכנית מצוינות, מכללת אפרתה	עפרה מייטליס
מרצה בחוג להיסטוריה, מכללת אפרתה	ד"ר יהודה נאמן
מרצה לספרות, מכללת אפרתה ומכללת הרצוג	רחל עופר
מנהל לומדים, מרצה בחוג ללשון עברית, מכללת אפרתה	ד"ר ציון עוקשי
מרצה לאמנות, מכללת אפרתה	מאירה פיין
מרצה בחוג ללימודים קלאסיים, אוניברסיטת בר-אילן	פרופ' רנון קצוף
מרצה בחוג לתנ"ך ומרצה למחשבים, מכללת אפרתה	יצחק רוזנברגר
מרצה בחוג ללשון עברית, מכללת אפרתה	ד"ר סיגלית רוזמרין
מרצה בחוג לתנ"ך ורקטור המכללה, מכללת אפרתה	פרופ' ישראל רוזנסון
פרופ' אמריטוס לחינוך יהודי, מרכז מנדל, האוניברסיטה העברית	פרופ' מיכאל רוזנק
רכזת ההתמחות למדע ולטכנולוגיה, מכללת אפרתה	הדסה שטיינר
מרצה בחוג ללימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן	פרופ' מרגלית שילה
מרצה וחוקר השואה, מדרשיית עמליה, מכללת ירושלים ומכללת אפרתה	ד"ר חיים שלם
מרצה בחוג להיסטוריה, מכללת אפרתה	ד"ר יוסי שפנייר
מרצה בחוג להיסטוריה, מכללת אפרתה	ד"ר יוסף שרביט